

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (peto vijeće)

13. ožujka 2014.*

„Šesta direktiva o PDV-u – Izuzeća – Članak 13. slovo B točka (d) pod 3 i 6 – Posebni investicijski fondovi – Programi strukovnog mirovinskog osiguranja – Upravljanje – Transakcije koje se odnose na depozitne i tekuće račune, plaćanja, transfere“

U predmetu C-464/12,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Østre Landsret (Danska), odlukom od 8. listopada 2012., koju je Sud zaprimio 17. listopada 2012., u postupku

ATP PensionService A/S

protiv

Skatteministerieta,

SUD (peto vijeće),

u sastavu: T. von Danwitz, predsjednik vijeća, E. Juhász, A. Rosas (izvjestitelj), D. Šváby i C. Vajda, suci, nezavisni odvjetnik: P. Cruz Villalón,

tajnik: C. Strömholm, administratorica,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 2. listopada 2013.,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za ATP PensionService A/S, H. S. Hansen i T. Kristjánsson, *advokater*,
- za dansku vladu, V. Pasternak Jørgensen, u svojstvu agenta, uz asistenciju K. Lundgaard Hansen, *advokat*,
- za vladu Ujedinjene Kraljevine, R. Hill, *barrister*,
- za Europsku komisiju, L. Lozano Palacios, M. Clausen i C. Barslev, u svojstvu agenata,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 12. prosinca 2013.,

donosi sljedeću

* Jezik postupka: danski

Presudu

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 13. slova B točke (d) pod 3 i 6 Šeste direktive Vijeća 77/388/EEZ od 17. svibnja 1977. o usklađivanju zakonodavstava država članica koja se odnose na poreze na promet – zajednički sustav poreza na dodanu vrijednost: jedinstvena osnovica za razrezivanje (SL L 145, str. 1., u daljnjem tekstu: Šesta direktiva).
- 2 Zahtjev je upućen u okviru spora između ATP PensionService A/S (u daljnjem tekstu: ATP) i Skatteministerieta (ministarstva financija) u svezi s odbijanjem izuzimanja od poreza na dodanu vrijednost (u daljnjem tekstu: PDV) određenih usluga koje je ATP pružio strukovnim mirovinskim fondovima.

Pravni okvir

Pravo Unije

- 3 Članak 13. slovo B točka (d) Šeste direktive glasi kako slijedi:

„Ne dovodeći u pitanje ostale odredbe Zajednice, države članice izuzimaju od poreza, u skladu s uvjetima koje utvrđuju u svrhu osiguranja ispravne i izravne primjene niže navedenih izuzeća te u svrhu sprečavanja eventualne utaje, izbjegavanja ili zloporabe:

[...]

d) sljedeće transakcije:

[...]

3. transakcije, uključujući ugovaranje, koje se odnose na depozitne i tekuće račune, plaćanja, transfere, potraživanja, čekove i druge trgovačke papire, ali isključujući naplatu potraživanja;

[...]

6. upravljanje posebnim investicijskim fondovima koje su kao takve odredile države članice“.
[neslužbeni prijevod]

- 4 Članak 1. stavak 2. Direktive Vijeća 85/611/EEZ od 20. prosinca 1985. o usklađivanju zakona i drugih propisa u odnosu na subjekte za zajednička ulaganja u prenosive vrijednosne papire (UCITS) (SL L 375, str. 3.), kako je izmijenjena direktivama 2001/107/EZ i 2001/108/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. siječnja 2002. (SL L 41, str. 20. odnosno str. 35., u daljnjem tekstu: Direktiva 85/611), te subjekte određuje na sljedeće načine:

„Za potrebe ove direktive i podložno članku 2. subjektima UCITS smatraju se oni:

- čiji je jedini cilj zajedničko ulaganje sredstava, prikupljenih od javnosti, u prenosive vrijednosne papire ili u drugu likvidnu financijsku imovinu, navedenu u članku 19. stavku 1., te koji posluju prema načelu razdiobe

i

- čiji se udjeli, na zahtjev imatelja udjela, otkupljuju ili isplaćuju, izravno ili neizravno, iz imovine tih subjekata. Radnje koje UCITS poduzima kako bi osigurao da se tržišna vrijednost njegovih udjela znatno ne razlikuje od njihove neto vrijednosti imovine smatraju se ekvivalentnima takvom otkupu ili isplati.“ [neslužbeni prijevod]
- 5 Sukladno članku 5. stavku 2. drugom podstavku Direktive 85/611 „djelatnosti upravljanja investicijskim fondovima i investicijskim društvima uključuju, za potrebe ove direktive, poslove spomenute u prilogu II., čiji popis nije taksativan“. [neslužbeni prijevod]
- 6 Spomenuti prilog II. među „poslovima uključenima u djelatnost upravljanja zajedničkim portfeljem“ navodi sljedeće točke:
- „– upravljanje portfeljem
- administrativni poslovi:
- a) računovodstvene usluge u skladu sa zakonskim odredbama i posebnim odredbama propisanim u okviru upravljanja fondom;
 - b) upiti klijenata;
 - c) procjena ulaganja i određivanje vrijednosti udjela (uključujući povrate poreza);
 - d) praćenje usklađenosti s propisima;
 - e) vođenje registra imatelja udjela;
 - f) raspodjela dobiti;
 - g) izdavanje i isplata udjela;
 - h) podmirivanje ugovornih obveza (uključujući izdavanje potvrda);
 - i) vođenje evidencije.
- trgovanje“. [neslužbeni prijevod]
- 7 Članak 5.g stavak 1. Direktive 85/611 državama članicama omogućio je da „ovlaste društva za upravljanje da zbog učinkovitijeg obavljanja djelatnosti delegiraju jedan ili više svojih poslova na treće osobe, koje te usluge obavljaju u njihovo ime“ pod uvjetom da to ovlaštenje ispunjava uvjete navedene u točkama (a) do (i) članka 5.g stavka 1.

Dansko pravo

Danski mirovinski sustav

- 8 Sud koji je uputio zahtjev opisuje danski mirovinski sustav kako slijedi.
- 9 Izlaže da se taj sustav dijeli na tri stupa: prvi pokriva zakonsku mirovinu (točnije „folkepension“, državnu mirovinu), drugi sheme dopunskog strukovnog mirovinskog osiguranja, a treći dopunsko mirovinsko osiguranje na temelju individualne štednje. Dok se prvi stup financira iz poreza, drugi i treći stup (dopunsko mirovinsko osiguranje na temelju štednje) financiraju korisnici uplaćenih mirovina odnosno članovi.

- 10 Sustavi dopunskog osiguranja (drugi i treći stup) u načelu se financiraju iz vremenski raspoređenih financijskih doprinosa mirovinskom sustavu kojim upravlja institucija za mirovinsko osiguranje (točnije mirovinski fondovi) ili financijska ustanova. Što se tiče sustava strukovnog mirovinskog osiguranja (drugi stup), poslodavci u načelu za račun radnika uplaćuju mirovinske doprinose mirovinskom zavodu, ali isto tako mogu ih uplaćivati i financijskoj ustanovi.
- 11 Dopunsko mirovinsko osiguranje na temelju štednje (drugi i treći stup) načelno je sustav određenih doprinosa, to jest iznos mirovinskog doprinosa je ugovoren, dok iznos isplaćene mirovine s jedne strane ovisi o visini iznosa koji su uplaćeni tijelu nadležnom za mirovinsku štednju i s druge strane o prinosu investicije koja je uslijedila (umanjeno za troškove povezane sa štednjom).
- 12 Naknada za dopunsku mirovinsku štednju može biti u sljedećem obliku:
 - doživotna renta koja se isplaćuje do smrti člana;
 - renta koja se isplaćuje u obrocima počevši od datuma odlaska u mirovinu;
 - kapital koji se jednokratno isplaćuje na datum odlaska u mirovinu.
- 13 U slučaju doživotne rente član prima mirovinu koja se redovito isplaćuje počevši od datuma njegovog odlaska u mirovinu do njegove smrti. Iznos te mirovine se s jedne strane računa s obzirom na prosječnu očekivanu životnu dob članova koji su korisnici mirovine i s druge strane ovisno o iznosu ostvarene štednje na dan odlaska u mirovinu. Član može koristiti sredstva uštedjena u obliku rente koja se isplaćuje u obrocima ili jednokratno kako bi ostvario mirovinu u obliku doživotne rente ili kako bi dodatno doprinio postojećoj doživotnoj renti.
- 14 Sukladno danskom zakonodavstvu o porezu na dohodak, mirovinski doprinosi uplaćeni u dopunsku shemu mirovinske štednje mogu se do određenog iznosa odbiti od poreza. Pravo na odbitak ne ovisi o tome radi li se o financijskom doprinosu štednom mirovinskom fondu kojim upravlja institucija za mirovinsko osiguranje ili štednom mirovinskom fondu otvorenom pri financijskoj ustanovi.
- 15 Član donosi odluke o iznosu doprinosa koji se uplaćuju u mirovinski program i o tome hoće li uplaćeni doprinosi biti isplaćeni kao doživotna renta ili kao mirovina koja se isplaćuje u obrocima ili jednokratno.
- 16 Međutim, što se tiče sustava dopunskog strukovnog mirovinskog osiguranja (drugi stup), uvjete mirovine za radnike uglavnom u okviru redovnoga kolektivnog pregovaranja ugovaraju socijalni partneri (udruge poslodavaca i sindikati) koji predstavljaju poslodavce i radnike.
- 17 Za radnike obuhvaćene takvim kolektivnim ugovorima iznos ugovorenih doprinosa se u načelu uplaćuje mirovinskom fondu (strukovnom mirovinskom fondu). Uz te obvezne doprinose, radnici mogu birati hoće li uplaćivati dodatne financijske doprinose u program mirovinskog osiguranja ili pristupiti shemi individualne mirovinske štednje pri financijskoj ustanovi.
- 18 Programi individualne mirovinske štednje (treći stup) osim toga podrazumijevaju financijske doprinose koje uplaćuju osobe koje ne sudjeluju u mirovinskom programu na temelju ugovora o radu. To se također, između ostalog, tiče slobodnih zanimanja, poslodavaca i direktora koji ipak mogu odlučiti uplaćivati financijske doprinose u program strukovnog mirovinskog osiguranja (drugi stup) ako je takav sustav predviđen za radnike društva.

Danske odredbe u području PDV-a

19 Članak 13. stavak 1. točka 11. pod (c) i (f) Zakona o PDV-u (momsloven) određuje:

„Sljedeća roba i usluge izuzete su od PDV-a:

[...]

11) Sljedeći financijski poslovi:

[...]

c) transakcije, uključujući ugovaranje, koje se odnose na depozitne i tekuće račune, plaćanja, transfere, dugove, čekove i druge utržive instrumente, ali isključujući naplatu dugova;

[...]

f) upravljanje posebnim investicijskim fondovima“.

20 Pravni instrumenti (Den Juridiske Vejledning) 2012-2, D. A.5.11.6, koji su službene upute vlasti o tumačenju Zakona o PDV-u, propisuju da izuzeće transakcija koje se odnose na depozitne ili tekuće račune osobito uključuje otvaranje nacionalnih računa, mirovinske štednje i drugih shema štednji kao i depozit i povlačenje sredstava na računima.

21 Iz toga za transakcije koje se odnose na plaćanja i transfere slijedi da „se transakcije koje se odnose na plaćanja i transfere sastoje od prijenosa gotovinskih sredstava elektroničkim putem, naprimjer preko informatičkog centra ili SWIFT-a (Udruženje za međunarodne međubankarske financijske telekomunikacije), ili na temelju dokumenata pripremljenih pod određenim uvjetima. Plaćanja, transfere i transakcije plaćanja mogu izvršiti podugovaratelji, naprimjer PBS [Payment Business Service]“.

22 Uputa D. A.5.11.9.3 navodi da upravljanje posebnim investicijskim fondovima osobito uključuje:

— svakodnevno upravljanje portfeljem te posebice knjigovodstvo;

— savjet i odluke o investicijskim fondovima te provođenje kupnje i prodaje vrijednosnih papira za fond;

— procjenu s obzirom na stvarne vrijednosti udjela;

— izdavanje i isplatu potvrda o ulaganju te

— druge administrativne usluge, osobito informatičke usluge, prospekte, marketing, upravljanje kao i razvoj i analizu.

23 Iz gore navedenih uputa osim toga proizlazi da se izuzeće od PDV-a primjenjuje na upravljanje posebnim investicijskim fondovima, unatoč činjenici da to upravljanje obavlja sam fond ili društvo za upravljanje ili neko drugo tijelo koje je za to zakonski ovlašteno.

24 U točki 2. odluke kojom je uputio prethodno pitanje, Østre Landsret (istočni županijski sud) navodi da uputa D. A.5.11.9.2 posebne investicijske fondove opisuje na sljedeći način:

„U svojem obvezujućem odgovoru Skatterrådet [državni odbor za poreze] osvrnuo se na presudu Suda [od 28. lipnja 2007., JP Morgan Fleming Claverhouse Investment Trust i The Association of Investment Trust Companies (C-363/05, Zb., str. I-5517., u daljnjem tekstu: presuda JP Morgan Fleming)]. Skatterrådet je odredio koji se posebni investicijski fondovi na temelju danske sudske prakse smatraju izuzetima od PDV-a (vidjeti informativnu uputu o tumačenju fiskalnih odredbi 2008 353.SR).

Sljedeći posebni investicijski fondovi izuzeti su od PDV-a u članku 13. stavku 1. točki 11. pod (f) Zakona o PDV-u:

1. Posebni investicijski fondovi i drugi subjekti [UCITS] koji su obuhvaćeni Direktivom [85/611]
2. Posebni skrbnički investicijski fondovi, vidjeti članak 2. (Zakona o oporezivanju članova posebnih investicijskih fondova koji upravljaju računima), neovisno o tome jesu li obuhvaćeni Direktivom [85/611]
3. Subjekti za zajednička ulaganja fiskalne naravi iz članka 16. slova C stavka 1. Zakona o raspodjeli dobiti [Ligningsloven], bez obzira na to primjenjuje li se na njih Direktiva [85/611]
4. Društva za ulaganja ili investicijski fondovi iz članka 19. stavaka 2., 3. i 4. Zakona o oporezivanju dobiti i gubitaka imatelja dionica [Aktieavancebeskatningsloven], bez obzira na to primjenjuje li se na njih Direktiva [85/611]
5. Posebni akumulacijski investicijski fondovi koji izdaju potvrde iz članka 1. stavka 1. pod 5 (a) Zakona o socijalnim uslugama [Lov om social service], bez obzira na to primjenjuje li se na njih Direktiva [85/611]
6. Fiducijarna investicijska društva, vidjeti [presudu JP Morgan Fleming], bez obzira na to primjenjuju li se na njih točke 2. do 5.
7. Druge ustanove za zajedničko ulaganje u prenosive vrijednosne papire za koje se na temelju konkretne ocjene može smatrati da osobito članovima i dioničarima nude usluge usporedive s onima koje nude posebni investicijski fondovi iz točaka 1. do 6. te koje se s njima nalaze u tržišnom natjecanju, uzimajući u obzir podjelu rizika povezanih s ulaganjima u prenosive vrijednosne papire.“

Činjenice u glavnom postupku i prethodna pitanja

25 Østre Landsret činjenice iz glavnog postupka opisuje na sljedeći način.

26 Glavni klijent ATP-a je PensionDanmark, strukovni mirovinski fond. PensionDanmark za račun 12 sindikalnih organizacija i 37 udruga poslodavaca koje okupljaju 602.000 članova zaposlenih u 22.000 privatnih i javnih poduzetnika upravlja programima mirovinskog osiguranja koji su stvoreni na temelju kolektivnih ugovora i sporazuma među poduzetnicima.

27 Proces pružanja usluga ATP-a je sljedeći. ATP na temelju podataka koje primi od poslodavaca otvara račun za svakog člana mirovinskog fonda koji je dio programa mirovinskog osiguranja kojim upravlja ATP. Poslodavac obavještava ATP o mirovinskim doprinosima koji trebaju biti uplaćeni za sve njegove radnike i na račun mirovinskog fonda pri nekoj financijskoj ustanovi prebacuje jedinstveni iznos za sve

te doprinose. ATP zatim pojedinačni iznos, koji sukladno kolektivnom ugovoru ili sporazumu između poduzetnika poslodavac treba uplatiti za svakog radnika, stavlja na račun radnika u sustav programa mirovinskog osiguranja kojima upravlja ATP.

- 28 Član u svakom trenutku ima pristup svom mirovinskom računu preko internetskih stranica mirovinskog fonda. ATP ažurira račune na osnovi iznosa koje na njih treba uplatiti i s njih povući kako bi stanje računa odgovaralo iznosu mirovinske štednje (osim zarađenih prihoda koji još nisu uknjiženi).
- 29 ATP osim toga povlači iznose s računa članova mirovinskog fonda nalažući financijskoj ustanovi da te iznose isplati članovima.
- 30 Mirovinski fondovi sami ulažu iznose koji su uplaćeni u programe mirovinskog osiguranja.
- 31 ATP stoga za račun mirovinskih fondova izvršava sljedeće zadatke:
- administrativne zadatke: primjerice davanje specifičnih podataka i savjeta poslodavcima i radnicima (članovima) što se tiče programa koje mirovinski fondovi nude;
 - održavanje i razvoj sustava, što uključuje održavanje i razvoj platforme na kojoj ATP pruža svoje usluge mirovinskim fondovima;
 - pružanje usluga u svezi s financijskim doprinosima koji se uplaćuju u mirovinske fondove i u svezi s isplatama mirovina korisnicima.
- 32 Do 30. lipnja 2002. ATP je plaćao PDV na naknadu ostvarenu za usluge pružene mirovinskim fondovima. Međutim, na osnovi presude od 5. lipnja 1997. SDC (C-2/95, Zb., str. I-3017.), ATP je zaključio da su njegove usluge u svezi s financijskim doprinosima uplaćenima u mirovinske fondove i na temelju toga isplaćenih mirovina transakcije koje se odnose na plaćanja i transfere izuzete od PDV-a sukladno članku 13. slovu B točki (d) pod 3 Šeste direktive.
- 33 ATP je o tome 26. lipnja 2002. obavijestio Skatteministeriet. Odlukom od 7. listopada 2005. potonji je ocijenio da usluge ATP-a koje se tiču isplata mirovina predstavljaju transakcije koje se odnose na plaćanja ili na transfere izuzete od PDV-a, ali je odbio smatrati izuzetima usluge pružene u svezi s financijskim doprinosima u programe mirovinskog osiguranja, osim usluga koje se odnose na primanje i unovčavanje čekova. Odlukom od 13. svibnja 2009. Landsskatteretten (općinski sud za državne poreze) potvrdio je odluku Skatteministerieta.
- 34 ATP se na tu odluku žalio Retten i Hillerødu (općinskom sudu iz Hillerøda), koji je predmet prenio na Østre Landsret.
- 35 U točki 1.2. odluke kojom je uputio prethodno pitanje Østre Landsret naveo je da se pružanje usluga za koje Skatteministeriet i Landsskatteretten nisu smatrali da su izuzete od PDV-a u bitnome sastoji od:
- „(1) registriranja poslodavaca koji uplaćuju mirovinske doprinose prema podacima koje dostave poslodavci;
 - (2) otvaranja računa za radnike (članove) u sustavu programa mirovinskih osiguranja ATP-a prema podacima koje dostave poslodavci;

- (3) stavljanja sredstava za uplate financijskih doprinosa u programe mirovinskog osiguranja na raspolaganje poslodavcima kako bi se cjelokupni iznos doprinosa uplaćenih u korist radnika mogao uplatiti na račun mirovinskog fonda pri financijskoj ustanovi pomoću internetskog posrednika ili pomoću platne kartice;
- (4) primanja i bilježenja obavijesti poslodavaca o raspodjeli ukupnog primljenog iznosa različitim radnicima (osobito izračuna i obračuna socijalnih doprinosa koji izravno proizlaze iz financijskih doprinosa mirovinskim fondovima);
- (5) knjiženja mirovinskih doprinosa na račune različitih članova u sustavu mirovinskih programa ATP-a, osobito stalnog ažuriranja računa na osnovi izvršenih financijskih doprinosa i ostvarenih prihoda;
- (6) registriranja nedovoljnih financijskih doprinosa;
- (7) obavještavanja klijenata mirovinskih fondova o doprinosima uplaćenima u sustav mirovina koje se isplaćuju jednokratno;
- (8) slanja izvadaka računa.“

36 Pred Østre Landsretom ATP je istaknuo da te usluge trebaju biti izuzete od PDV-a:

- kao upravljanje posebnim investicijskim fondovima, prema članku 13. stavku 1. pod 11 točki (f) Zakona o PDV-u, koji provodi članak 13. slovo B točku (d) pod 6 Šeste direktive i/ili
- kao transakcije koje se tiču depozitnih i tekućih računa, plaćanja, transfera, prema točki (c) te odredbe Zakona o PDV-u koja provodi članak 13. slovo B točku (d) pod 3 Šeste direktive.

37 Skatteministeriet je ocijenio da se spomenute usluge koje je pružio ATP ne mogu izuzeti od PDV-a, uz obrazloženje da se mirovinski fondovi razlikuju od posebnih investicijskih fondova iz sljedećih razloga:

- mirovinski fondovi kombiniraju usluge mirovinske štednje i osiguranja; mirovine mogu biti u obliku doživotne rente ili mirovine koja je jednokratno isplaćena ili koja se isplaćuje tijekom određenog broja godina; nude dodatno osiguranje, na primjer u slučaju smrti ili nesposobnosti za rad;
- poslodavci, a ne radnici, uplaćuju financijske doprinose na temelju kolektivnih ugovora;
- cilj mirovinske štednje je postići ravnotežu između prihoda ostvarenih za vrijeme rada i onih nakon umirovljenja, dok je cilj ulaganja obično ostvariti zaradu;
- doprinosi mirovinskim fondovima se u određenoj mjeri na temelju pravila o porezu na dohodak odbijaju od oporezivog dohotka.

38 U tim okolnostima Østre Landsret odlučio je prekinuti postupak i Sudu postaviti sljedeća prethodna pitanja:

„1. Treba li članak 13. slovo B točku (d) pod 6 [Šeste direktive] tumačiti na način da su, kada država članica subjekte navedene u točki 2. odluke kojom je upućeno prethodno pitanje [ponovno razmatrane u točkama 19. do 24. ove presude] smatra posebnim investicijskim fondovima, pojmom ‚posebni investicijski fondovi koje su kao takve odredile države članice‘ obuhvaćeni mirovinski fondovi o kojima je riječ u ovom predmetu, a koji imaju sljedeća obilježja:

- a) prihod radnika (člana) ovisi o prihodu investicija koje ostvari mirovinski fond;

- b) poslodavac nije obvezan uplaćivati dodatne financijske doprinose kako bi članu jamčio određeni prihod;
 - c) mirovinski fond zajednički ulaže štednju prema načelu podjele rizika;
 - d) bitan dio financijskih doprinosa uplaćenih u mirovinski fond proizlazi iz kolektivnih ugovora između udruga poslodavaca i sindikata (socijalni partneri) koje predstavljaju različite radnike i poslodavce, a ne iz pojedinačno sklopljenih sporazuma s radnicima;
 - e) radnik može pojedinačno odlučiti o uplaćivanju dodatnih financijskih doprinosa u mirovinski fond;
 - f) samozaposleni radnici, poslodavci i direktori mogu odabrati sami uplaćivati doprinose u mirovinski fond;
 - g) jedan unaprijed određeni dio mirovinske štednje radnika koji je predmet kolektivnih ugovora koristi se za isplatu doživotne rente;
 - h) troškovi mirovinskog fonda idu na teret članova;
 - i) financijski doprinosi mirovinskom fondu su sukladno nacionalnom zakonodavstvu izuzeti od poreza na dohodak do određene vrijednosti;
 - j) financijski doprinosi pojedinačnoj shemi mirovinske štednje, osobito onoj otvorenoj pri financijskoj ustanovi, čija se sredstva mogu investirati u posebni investicijski fond, sukladno nacionalnom zakonodavstvu izuzeti su od poreza na dohodak u istoj mjeri u kojoj je to precizirano u točki (i);
 - k) naknada prava na izuzeće financijskih doprinosa navedeno u točki (i) jest oporezivanje isplata članovima;
 - l) štednja u načelu treba biti vraćena nakon što osoba u pitanju dosegne dobnu granicu odlaska u mirovinu?
2. U slučaju potvrdnog odgovora na prvo pitanje, treba li se članak 13. slovo B točku (d) pod 6 Šeste direktive tumačiti na način da pojam ‚upravljanje‘ pokriva pružanje usluga o kojemu je riječ u ovom slučaju (vidjeti točku 1.2. odluke kojom je upućeno prethodno pitanje [t. 35. ove presude])?
3. Treba li se takvo pružanje usluga, o kojemu je riječ u ovom postupku, a koje se odnosi na doprinose nekom mirovinskom fondu (vidjeti točku 1.2. odluke kojom je upućeno prethodno pitanje [t. 35. ove presude]), na temelju članka 13. slova B točke (d) pod 3 Šeste direktive smatrati jedinstvenim pružanjem usluga ili pružanjem različitih usluga koje valja procjenjivati pojedinačno?
4. Treba li članak 13. slovo B točku (d) pod 3 Šeste direktive tumačiti na način da se izuzeće od PDV-a koje je u toj odredbi predviđeno za transakcije koje se odnose na plaćanja i transfere primjenjuje i na pružanje usluge o kojoj je riječ u ovom slučaju, a koja se tiče financijskih doprinosa mirovinskom fondu (vidjeti točku 1.2. odluke kojom je upućeno prethodno pitanje [t. 35. ove presude])?
5. U slučaju negativnog odgovora na četvrto pitanje, treba li članak 13. slovo B točku (d) pod 3 Šeste direktive tumačiti na način da se izuzeće od PDV-a koje je u toj odredbi predviđeno za transakcije koje se tiču depozitnih i tekućih računa primjenjuje i na pružanje usluge o kojoj je riječ u ovom slučaju, a koja se tiče financijskih doprinosa mirovinskom fondu (vidjeti točku 1.2. odluke kojom je upućeno prethodno pitanje [t. 35. ove presude])?‘

O prethodnim pitanjima

Prvo pitanje koje se odnosi na pojam „posebni investicijski fondovi“

- 39 Prvim pitanjem sud koji je uputio zahtjev pita treba li se članak 13. slovo B točku (d) pod 6 Šeste direktive tumačiti na način da su mirovinski fondovi, kao što su oni o kojima je riječ u glavnom postupku i koji imaju obilježja opisana u tom pitanju, obuhvaćeni pojmom „posebni investicijski fondovi koje su kao takve odredile države članice“ u smislu te odredbe.
- 40 Valja odmah podsjetiti na to da, prema ustaljenoj sudskoj praksi, ako izuzeća osobito predviđena u članku 13. slovu B točki (d) pod 6 Šeste direktive predstavljaju samostalne pojmove prava Unije kojima se u načelu mora dati zajednička definicija s ciljem izbjegavanja različitosti u primjeni sustava PDV-a od jedne države članice do druge, na način da im države članice ne mogu izmijeniti sadržaj, to međutim nije slučaj kada im zakonodavac povjeri zadatak definiranja određenih uvjeta izuzeća (u tom smislu vidjeti presude od 4. svibnja 2006., *Abbey National*, C-169/04, Zb., str. I-4027., t. 38. i 39.; *JP Morgan Fleming*, t. 19. i 20. kao i od 7. ožujka 2013., *Wheels Common Investment Fund Trustees i dr.*, C-424/11, u daljnjem tekstu: presuda *Wheels*, t. 16.). Članak 13. slovo B točka (d) pod 6 Šeste direktive upućuje na ovlast država članica da definiraju pojam „posebni investicijski fondovi“ (vidjeti presudu *Wheels*, t. 16.).
- 41 Ta ovlast definiranja tako je dodijeljena državama članicama, međutim ona je ograničena time što je zabranjeno štetiti samim pojmovima izuzeća koje koristi zakonodavac Unije (u tom smislu vidjeti presude *JP Morgan Fleming*, t. 21. i *Wheels*, t. 17.). Država članica osobito ne može, a da ne negira same pojmove „posebni investicijski fondovi“, između posebnih investicijskih fondova odabrati one koji imaju pravo na izuzeće i one koji nemaju to pravo. Spomenuta odredba im stoga daje samo ovlast da u svojem unutarnjem pravu definiraju fondove koji odgovaraju pojmu „posebni investicijski fondovi“ (u tom smislu vidjeti presude *JP Morgan Fleming*, t. 41. do 43. i *Wheels*, t. 17.).
- 42 Ta ovlast definiranja mora usto poštovati ciljeve Šeste direktive kao i načelo fiskalne neutralnosti koje podrazumijeva zajednički sustav PDV-a (u tom smislu vidjeti presude *JP Morgan Fleming*, t. 22. i 43. kao i *Wheels*, t. 18.).
- 43 U tom pogledu valja primijetiti to da je cilj izuzimanja transakcija vezanih za upravljanje posebnim investicijskim fondovima osobito olakšavanje ulaganja u vrijednosne papire ulagačima putem subjekata za ulaganje, isključujući troškove PDV-a i, stoga, osiguravajući neutralnost zajedničkog sustava PDV-a što se tiče izbora između izravnog ulaganja u vrijednosne papire i onog koji se odvija putem posredničkih subjekata za zajedničko ulaganje (u tom smislu vidjeti gore navedenu presudu *Abbey National*, t. 62.; presude *JP Morgan Fleming*, t. 45.; *Wheels*, t. 19. i od 7. ožujka 2013., *GfBk*, C-275/11, t. 30.).
- 44 Točnije, što se tiče načela fiskalne neutralnosti, protivno mu je to da se s gospodarskim subjektima koji izvršavaju iste transakcije različito postupaju glede pitanja ubiranja PDV-a (u tom smislu vidjeti gore navedenu presudu *Abbey National*, t. 56.; presude *JP Morgan Fleming*, t. 29. i *Wheels*, t. 20.).
- 45 Stoga u svrhu primjene Šeste direktive valja utvrditi jesu li mirovinski fondovi o kojima je riječ u glavom postupku „posebni investicijski fondovi“ u smislu članka 13. slova B točke (d) pod 6 te direktive.
- 46 U tom pogledu valja podsjetiti na to da fondovi koji su subjekti za zajednička ulaganja u prenosive vrijednosne papire u smislu Direktive 85/611 predstavljaju posebne investicijske fondove (u tom smislu osobito vidjeti presudu od 19. srpnja 2012., *Deutsche Bank*, C-44/11, t. 31. i 32. kao i gore navedenu presudu *Wheels*, t. 23.).

- 47 Osim toga, investicijskim fondovima također se trebaju smatrati fondovi koji, premda nisu subjekti za zajednička ulaganja u smislu Direktive 85/611, imaju obilježja koja su istovjetna onima koja imaju potonji i stoga izvršavaju iste transakcije ili imaju usporedivih obilježja koja ih dovode u odnos tržišnog natjecanja s njima (u tom smislu vidjeti gore navedene presude Abbey National, t. 53. do 56.; JP Morgan Fleming, t. 48. do 51. i Wheels, t. 24.).
- 48 Kao što je nezavisni odvjetnik naveo u točki 51. svojeg mišljenja, nesporno je da strukovni fondovi kao što su oni o kojima je riječ u glavnom postupku ne ulaze u područje primjene Direktive 85/611. Međutim treba ispitati jesu li takvi fondovi usporedivi sa subjektima koji su obuhvaćeni tom direktivom i jesu li s njima u odnosu tržišnog natjecanja.
- 49 U tom pogledu iz članka 1. stavka 2. Direktive 85/611 proizlazi da ta direktiva predviđa subjekte čija je isključiva svrha zajedničko ulaganje sredstava prikupljenih od javnosti u vrijednosne papire i/ili u neku drugu likvidnu financijsku imovinu, čije je funkcioniranje podređeno načelu podjele rizika i čiji se udjeli, na zahtjev imatelja, izravno ili neizravno otkupljuju ili isplaćuju iz imovine tog subjekta.
- 50 Radi se o subjektima u kojima su mnogobrojna ulaganja razvrstana i raspodijeljena na niz vrijednosnih papira kojima se može učinkovito upravljati kako bi se postigli što bolji rezultati te u kojima pojedinačna ulaganja mogu biti relativno skromna. Ti fondovi upravljaju svojim ulaganjima u vlastito ime i za vlastiti račun, pri čemu svaki klijent ulagač ima udio u fondu, ali ne polaže prava na sama ulaganja fondova (gore navedena presuda Deutsche Bank, t. 33.).
- 51 Bitno obilježje investicijskog fonda jest udruživanje imovine više korisnika kako bi se time omogućila podjela rizika koji snose ti korisnici na niz vrijednosnih papira. Prema navodima suda koji je uputio zahtjev čini se da se o takvom slučaju radi u glavnom postupku, s obzirom na to da drugi i treći stup danskog mirovinskog sustava financiraju korisnici isplaćenih mirovina. Štoviše, Østre Landsret u točki (c) svojeg prvog pitanja precizira da su predmetni iznosi investirani prema načelu podjele rizika, a u točki (a) tog pitanja da investicijski rizik snose članovi.
- 52 U tom pogledu valja razlikovati investicijske fondove o kojima je riječ u glavnom postupku od onih o kojima je riječ u gore navedenoj presudi Wheels. U potonjem predmetu članovi u biti nisu snosili rizik upravljanja investicijskim fondom u koji su svrstana sredstva programa mirovinskog sustava jer su unaprijed određena mirovina koja ovisi o radnom stažu kod poslodavca i iznosu plaće te doprinosi poslodavca u program mirovinskog osiguranja sredstvo kojim je poslodavac ispunio svoje zakonske obveze prema svojim zaposlenicima (vidjeti presudu Wheels, t. 27. do 29.). Suprotno tomu, kao što je spomenuto u točki 51. ove presude, programe o kojima je riječ u glavnom postupku financiraju korisnici isplaćenih mirovina i oni su ti koji snose investicijski rizik.
- 53 Pri utvrđivanju toga čini li neki subjekt investicijski fond činjenica da je doprinose uplaćivao poslodavac nije relevantna. U biti od njega se može zahtijevati da u mirovinski fond prenese iznose koji odgovaraju doprinosima radnika. Takva materijalna intervencija ne mijenja činjenicu da su doprinosi za račun članova plaćeni sredstvima za koja treba smatrati da su njihova temeljem njihovog rada i da su potonji ti koji snose tako nastali investicijski rizik. Østre Landsret u tom pogledu u točki (b) svojeg prvog pitanja precizira da poslodavac nije obvezan uplaćivati dodatne financijske doprinose kako bi članovima jamčio određeni prihod.
- 54 Isto tako nije važna okolnost da iznos financijskih doprinosa uplaćenih u mirovinski fond proizlazi iz kolektivnih ugovora između udruga poslodavaca i sindikata. U biti, to ne mijenja činjenicu da doprinosi plaća radnik, ili se on barem plaća u njegovo ime i za njegov račun, i da će on imati koristi od rezultata tih investicija pri čemu također snosi rizike. Jednako tako, malo je važno to što radnici imaju mogućnost uplaćivati dodatne doprinose ili to što druge osobe kroz sheme individualne mirovinske štednje mogu sudjelovati u mirovinskom fondu.

- 55 Ni detaljna pravila prema kojima se članovima isplaćuje naknada za štednju nakon dobne granice odlaska u mirovinu, bilo jednokratno bilo u obrocima, ne dovode u pitanje bitne elemente štednje investirane u mirovinske fondove. U biti, radi se o razlici u načinu financijskog izračuna te naknade i, kao što je naveo nezavisni odvjetnik u točki 59. svojeg mišljenja, prelasci s jedne mogućnosti na drugu mogući su pomoću jednostavne financijske transakcije.
- 56 Jednako tako, suprotno onomu što ističe danska vlada, činjenica da se doprinosi mogu odbiti od dohotka oporezivog na temelju poreza na dohodak ne može utjecati na to jesu li djelatnosti mirovinskih fondova izuzete od PDV-a ili ne. U biti, nacionalni propis u području poreza na dohodak ne može dovesti u pitanje ujednačenost izuzeća predviđenih pravilima Unije u području PDV-a.
- 57 Naposljetku, dodavanje elementa osiguranja ne dovodi u pitanje bitna obilježja doprinosa mirovinskim fondovima kada je taj element dopunski.
- 58 Sud je u biti u tom pogledu presudio da se osobito radi o samo jednoj usluzi kada se za neki element treba smatrati da čini glavnu uslugu, dok se na drugi element treba gledati kao na sporednu uslugu koja dijeli porezni tretman glavne usluge (gore navedena presuda Deutsche Bank, t. 19. i navedena sudska praksa). O takvom je slučaju također riječ kada su dva ili više elemenata ili radnje koje izvrši porezni obveznik toliko usko vezani da objektivno čine jednu ekonomski nerazdvojivu uslugu, čije bi razdjeljivanje bilo umjetno (vidjeti gore navedenu presudu Deutsche Bank, t. 21. i navedenu sudsku praksu).
- 59 Uzimajući u obzir sva ta razmatranja, na prvo pitanje valja odgovoriti tako da članak 13. slovo B točku (d) pod 6 Šeste direktive treba tumačiti na način da su tom odredbom obuhvaćeni mirovinski fondovi, kao što su oni o kojima je riječ u glavnom postupku, kada ih financiraju korisnici isplaćenih mirovina, kada se štednja investira prema načelu podjele rizika i kada su članovi ti koji snose investicijski rizik. U tom pogledu malo je važno to što doprinose plaća poslodavac, što njihov iznos proizlazi iz kolektivnih ugovora između udruga poslodavaca i sindikata, što se načini isplate štednje razlikuju, što se doprinosi odbijaju na temelju pravila primjenjivih na poreze na dohodak ili što im je moguće dodati dopunski element osiguranja.

Drugo pitanje koje se odnosi na pojam „upravljanje investicijskim fondovima“

- 60 Drugim pitanjem sud koji je uputio zahtjev pita treba li se članak 13. slovo B točku (d) pod 6 Šeste direktive tumačiti na način da pojam „upravljanje investicijskim fondovima“ koji se nalazi u toj odredbi pokriva pružanje usluga kao što je ono o kojem je riječ u glavnom postupku.
- 61 Budući da članak 13. slovo B točka (d) pod 6 Šeste direktive ne daje definiciju pojma „upravljanje investicijskim fondovima“, ta se odredba treba tumačiti u svjetlu okolnosti u kojima se primjenjuje, ciljeva i strukture te direktive, posebno vodeći računa o *ratio legis* izuzeća koje predviđa (vidjeti gore navedenu presudu Abbey National, t. 59.).
- 62 U tom pogledu na prvom mjestu valja utvrditi da, kao što je već rečeno u točki 43. ove presude, svrha izuzimanja transakcija vezanih za upravljanje investicijskim fondovima osobito je ulagačima olakšati ulaganje u vrijednosne papire putem subjekata za ulaganja.
- 63 Na drugom mjestu, tekst članka 13. slova B točke (d) pod 6 Šeste direktive u načelu ne isključuje mogućnost da se upravljanje investicijskim fondovima razdijeli na različite odvojene usluge koje time mogu biti obuhvaćene pojmom „upravljanje investicijskim fondovima“ u smislu te odredbe i imati pravo na izuzeće koje ona predviđa, čak i kada ih pruža treći koji upravlja fondom (vidjeti gore navedene presude Abbey National, t. 67. i GfBk, t. 28.).

- 64 Na trećem mjestu, iz načela fiskalne neutralnosti proizlazi da operatori moraju imati mogućnost odabrati način organizacije koji im sa strogo ekonomskog stajališta najbolje odgovara, a da se pritom ne izlažu riziku da će njihove transakcije biti isključene iz primjene izuzeća predviđenoga u članku 13. slovu B točki (d) pod 6 Šeste direktive (vidjeti gore navedene presude Abbey National, t. 68. i GfBk, t. 31.).
- 65 Na četvrtom mjestu, Sud je precizirao da su transakcije obuhvaćene tim izuzećem specifično vezane za djelatnost subjekata za zajednička ulaganja (vidjeti gore navedenu presudu Abbey National, t. 63.). Što se posebice tiče usluga upravljanja koje pruža treći koji upravlja fondom, Sud je presudio da te transakcije općenito gledano moraju činiti odvojenu cjelinu te biti specifični i bitni elementi upravljanja investicijskim fondovima (u tom smislu vidjeti gore navedene presude Abbey National, t. 70. do 72. i GfBk, t. 21.).
- 66 Poslovi specifično vezani za subjekte za zajednička ulaganja su, osim poslova upravljanja portfeljem, poslovi upravljanja samim subjektima za zajednička ulaganja, kako su navedeni u Prilogu II. Direktivi 85/611 u stavku „administrativni poslovi“ (vidjeti gore navedene presude Abbey National, t. 64. i GfBk, t. 22.).
- 67 Međutim, činjenica da neke usluge nisu navedene u Prilogu II. Direktivi 85/611 ne sprječava da ih se uključi u kategoriju specifičnih usluga koje spadaju u djelatnosti „upravljanja investicijskim fondovima“ u smislu članka 13. slova B točke (d) pod 6 Šeste direktive jer članak 5. stavak 2. Direktive 85/611 sam ističe da popis u spomenutom prilogu „nije taksativan“ (gore navedena presuda GfBk, t. 25.).
- 68 Sud je tako presudio da su usluge kao što je izračun iznosa dohodaka i cijene udjela ili dionica fonda, procjena imovine, računovodstvo, priprema izjava o raspodjeli prihoda, davanje podataka i dokumenata radi redovitog vođenja računa i radi poreznih prijava, statističkih prijava i prijava PDV-a kao i priprema procjena očekivanih prihoda obuhvaćene pojmom „upravljanja“ investicijskim fondom u smislu članka 13. slova B točke (d) pod 6 Šeste direktive (vidjeti gore navedenu presudu GfBk, t. 27.).
- 69 Jednako tako, činjenica da to što usluge koje pruža treći ne mijenjaju pravnu ni financijsku situaciju fonda ne sprječava da ih se smatra obuhvaćenima pojmom „upravljanje“ investicijskim fondom u smislu te odredbe (gore navedena presuda GfBk, t. 26.).
- 70 Usluge čije je izuzeće osporavano u predmetu u glavnom postupku opisane su u točki 35. ove presude. Na prvi pogled čini se da neke od tih usluga nisu isključivo tehničke naravi, već da materijaliziraju prava koja članovi imaju u odnosu na mirovinske fondove time što otvaraju račune u sustavu mirovinskih fondova i time što na te račune knjiže uplaćene doprinose. Čini se da bi učinak transakcija knjiženja na račune članova bio taj da se dug koji radnik ima u tom pogledu prema poslodavcu pretvara u dug prema mirovinskom fondu.
- 71 U tim okolnostima takve transakcije knjiženja na račune bile bi bitne za upravljanje investicijskim fondom.
- 72 Načelo fiskalne neutralnosti potvrđuje taj zaključak. U biti, kad bi te usluge podlijegale PDV-u u slučaju da ih izvršava treći, time bi se davala prednost mirovinskim fondovima koji bi odabrali sami registrirati doprinose koje su unijeli članovi u odnosu na fondove koji su za to odabrali zadužiti treće, makar bi takvo podugovaranje tih usluga moglo biti korisno za mirovinske fondove u pogledu učinkovitosti, a stoga i za njihove članove (u tom smislu vidjeti gore navedenu presudu GfBk, t. 31.).
- 73 Što se tiče drugih usluga iz točke 35. ove presude, čini se da se u biti radi o računovodstvenim uslugama i uslugama pripreme informacija vezanih za račune koje se nalaze u Prilogu II. Direktivi 85/611.

- 74 Što se tiče usluga kao što su one o kojima je riječ u glavnom postupku, na prvi se pogled čini bitnim to da onaj tko drži račune članova obradi nužne podatke koje dostave poslodavci ili da utvrdi nedovoljne doprinose. Štoviše, čini se da onaj tko drži račune sam najbolje može utvrditi iznose koje poslodavci još moraju uplatiti mirovinskim fondovima ili poslati izvratke računa.
- 75 Međutim, na sudu koji je uputio zahtjev i koji raspolaže svim podacima koji mu omogućuju da ispita svaku od transakcija o kojima je riječ u glavnom postupku jest to da procijeni jesu li te usluge obuhvaćene pojmom „upravljanje investicijskim fondovima“ u smislu članka 13. slova B točke (d) pod 6 Šeste direktive kako ga se tumači u ovoj presudi.
- 76 Imajući to u vidu, na drugo pitanje valja odgovoriti tako da članak 13. slovo B točku (d) pod 6 Šeste direktive treba tumačiti na način da pojam „upravljanje investicijskim fondovima“ u smislu te odredbe pokriva usluge kojima neki subjekt materijalizira prava članova koja imaju prema mirovinskim fondovima time što u sustavu mirovinskih fondova otvara račune i knjiži doprinose koji su na njih uplaćeni. Taj pojam također pokriva računovodstvene usluge i usluge pripreme informacija vezanih za račune kao što su one iz Priloga II. Direktivi 85/611.

Treće i četvrto pitanje koja se odnose na transakcije koje se osobito tiču plaćanja i transfera

- 77 Trećim i četvrtim pitanjem, koja valja ispitati zajedno, sud koji je uputio zahtjev pita treba li članak 13. slovo B točku (d) pod 3 Šeste direktive tumačiti na način da se izuzeće od PDV-a koje ta odredba predviđa za transakcije koje se odnose na plaćanja i transfere primjenjuje na pružanje usluge, kao što je ona o kojoj je riječ u glavnom postupku, a koja se tiče financijskih doprinosa mirovinskom fondu, i treba li se takva usluga smatrati jedinstvenom ili kao skup odvojenih usluga koje se moraju ocjenjivati pojedinačno.
- 78 Valja podsjetiti na to da su transakcije izuzete na temelju članka 13. slova B točke (d) pod 3 Šeste direktive određene s obzirom na narav pruženih usluga, a ne s obzirom na pružatelja ili primatelja usluge (vidjeti gore navedenu presudu SDC, t. 32. i 56. kao i presudu od 28. listopada 2010., Axa UK, C-175/09, Zb., str. I-10701., t. 26.). Izuzeće stoga nije uvjetovano time da transakcije izvrši određena vrsta ustanove ili pravne osobe, s obzirom na to da predmetne transakcije spadaju u financijske transakcije (u tom smislu vidjeti gore navedene presude SDC, t. 38. i Axa UK, t. 26.).
- 79 Sud je presudio da je transfer transakcija koja se sastoji od izvršavanja naloga za transfer neke svote novca s jednog bankovnog računa na drugi. Osobito ga obilježava činjenica da pokreće promjenu u postojećoj pravnoj i financijskoj situaciji, s jedne strane između nalogodavca i korisnika i s druge strane između potonjih i njihovih odnosnih banaka kao i, ako je primjenjivo, između banaka. Osim toga, transakcija koja pokreće tu izmjenu jest sam transfer sredstava između računa, neovisno o njegovom uzroku (u tom smislu vidjeti gore navedenu presudu SDC, t. 53. i presudu od 28. srpnja 2011., Nordea Pankki Suomi, C-350/10, Zb., str. I-7359., t. 25.).
- 80 Takvo tumačenje ne pretpostavlja načine ostvarivanja transfera, pa potonji mogu biti izvršeni upisom. To će biti slučaj kod transfera između klijenata iste banke ili između računa iste osobe koja je istodobno nalogodavac i korisnik. Tijekom rasprave ATP je precizirao da iako transfer svote s tekućeg na štedni račun istog nositelja računa ne mijenja ni vjerovnika ni iznos duga, uvjeti duga prema banci bit će naprotiv izmijenjeni. Transfer između dva računa istog nositelja bit će ostvaren upisom na račun i otad će se na dug primjenjivati novi uvjeti.
- 81 Takve transakcije jesu usluge obuhvaćene izuzećem predviđenim u članku 13. slovu B točki (d) pod 3 Šeste direktive, bilo da se odvijaju putem transfera sredstava bilo da se odvijaju putem upisa na račune.

- 82 Kao što je utvrđeno u točki 70. ove presude, za određene usluge čije je izuzimanje osporavano u predmetu u glavnom postupku, kao što su transakcije knjiženja na račune članova, ne čini se da su isključivo tehničke naravi, već da materijaliziraju prava koja članovi imaju u odnosu na mirovinske fondove time što dug koji radnik ima prema svojem poslodavcu pretvaraju u dug prema mirovinskom fondu kojemu on pripada.
- 83 Međutim, na sudu koji je uputio zahtjev i koji raspolaže svim podacima za analizu predmetnih transakcija jest to da ocijeni jesu li te usluge obuhvaćene izuzećem predviđenim u članku 13. slovu B točki (d) pod 3 Šeste direktive kako je protumačeno u ovoj presudi.
- 84 Na njemu je isto tako da prema sudskoj praksi navedenoj u točki 58. ove presude ocijeni jesu li druge usluge koje pruža ATP tako usko vezane za transakcije knjiženja na račune članova da objektivno čine jednu neodvojivu ekonomsku uslugu, čije bi razdvajanje bilo umjetno.
- 85 Imajući prethodno navedeno u vidu, na treće i četvrto pitanje valja odgovoriti tako da članak 13. slovo B točku (d) pod 3 Šeste direktive treba tumačiti na način da se izuzeće od PDV-a predviđeno u toj odredbi, koje se odnosi na transakcije koje se tiču plaćanja i transfera, primjenjuje na usluge kojima neki subjekt materijalizira prava članova prema mirovinskim fondovima time što otvara račune tih članova u sustavu mirovinskih programa i što uknjižuje doprinose spomenutih članova na njihove račune kao i na transakcije koje dopunjuju te usluge ili koje s tim uslugama čine jedinstvenu ekonomsku uslugu.
- 86 Imajući u vidu odgovor na treće i četvrto pitanje, nije potrebno odgovarati na peto pitanje.

Troškovi

- 87 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenoga, Sud (peto vijeće) odlučuje:

1. **Članak 13. slovo B točku (d) pod 6 Šeste direktive Vijeća 77/388/EEZ od 17. svibnja 1977. o usklađivanju zakonodavstava država članica koja se odnose na poreze na promet – zajednički sustav poreza na dodanu vrijednost: jedinstvena osnovica za razrezivanje treba tumačiti na način da tom odredbom mogu biti obuhvaćeni mirovinski fondovi, kao što su oni o kojima je riječ u glavnom postupku, kada ih financiraju korisnici isplaćenih mirovina, kada se štednja investira prema načelu podjele rizika i kada su članovi ti koji snose investicijski rizik. U tom pogledu malo je važno to što doprinose plaća poslodavac, što njihov iznos proizlazi iz kolektivnih ugovora između udruga poslodavaca i sindikata, što se načini isplate ušteđevine razlikuju, što se doprinosi odbijaju na temelju pravila primjenjivih na poreze na dohodak ili što im je moguće dodati dopunski element osiguranja.**
2. **Članak 13. slovo B točku (d) pod 6 Šeste direktive 77/388 treba tumačiti na način da pojam „upravljanje investicijskim fondovima“ u smislu te odredbe pokriva usluge kojima neki subjekt materijalizira prava članova koja imaju prema mirovinskim fondovima time što u sustavu mirovinskih fondova otvara račune i knjiži doprinose koji su na njih uplaćeni. Taj pojam također pokriva računovodstvene usluge i usluge pripreme informacija vezanih za račune kao što su one iz Priloga II. Direktivi Vijeća 85/611/EEZ od 20. prosinca 1985. o usklađivanju zakona i drugih propisa u odnosu na subjekte za zajednička ulaganja u prenosive vrijednosne papire (UCITS), kako je izmijenjena direktivama 2001/107/EZ i 2001/108/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. siječnja 2002.**

3. **Članak 13. slovo B točku (d) pod 3 Šeste direktive 77/388 treba tumačiti na način da se izuzeće od poreza na dodanu vrijednost predviđeno u toj odredbi, koje se odnosi na transakcije koje se tiču plaćanja i transfera, primjenjuje na usluge kojima neki subjekt materijalizira prava članova prema mirovinskim fondovima time što otvara račune tih članova u sustavu mirovinskih programa i što uknjižuje doprinose spomenutih članova na njihove račune kao i na transakcije koje dopunjuju te usluge ili koje s tim uslugama čine jedinstvenu ekonomsku uslugu.**

Potpisi